

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Oboer/44/2015
Identifikačné číslo spisu:	8508204192
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8508204192.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOST', s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného advokátskou kanceláriou: Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova č. 4, 811 09 Bratislava, proti povinnej Q. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. XXX/XX, XXX XX V., o vymoženie 879,64 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa, pod sp. zn. 4Er/430/2008, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. septembra 2014, č. k. 23CoE/44/2014 - 63, takto

rozhodol:

Návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. septembra 2014, č. k. 23CoE/44/2014 - 63 v napadnutej časti z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Stará Ľubovňa uznesením zo dňa 29. apríla 2014 č. k. 4Er/430/2008 - 15 exekúciu zastavil. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal a vyslovil, že o trovách súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého rozhodne samostatným uznesením. Exekučný súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že uvedenú zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“). Z uvedených dôvodov predmetný právny vzťah posudzoval aj ako vzťah, ktorý sa riadi aj Smernicou Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej aj „Smernica“). Exekučný súd konštatoval, že v danom prípade rozhodcovská doložka nebola dojednaná v osobitnej zmluve, ale bola uvedená len vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že si ju spotrebiteľ osobitne nevyjednal. To znamená, že spotrebiteľ nemal na výber, vzhľadom na jej splnutie so všeobecnými zmluvnými podmienkami, ktoré tvorili neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere. Spotrebiteľ mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Ďalej uviedol, že takto formulovaná a inkorporovaná rozhodcovská doložka dosahuje intenzitu hrubého nepomeru zmluvnej podmienky v neprospech spotrebiteľa, čo má v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka za následok jej neplatnosť. Za takéhoto stavu rozhodcovský súd nemal právomoc rozhodovať vo veci. Nakoľko sa rozhodcovské konanie uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán,

rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť riadnym exekučným titulom.

Na odvolanie oprávneného vec prejednal Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, ktorý napadnutým uznesením zo dňa 30. septembra 2014, č. k. 23CoE/44/2014 - 63 návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol, uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a trovy odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Odvolací súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, že rozhodcovská doložka nebola medzi oprávneným a povinnou platne uzavretá, a teda ako taká nebola spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu, preto rozhodcovský súd nemal oprávnenie vo veci konať. Odvolací súd poukázal na rozpor rozhodcovskej doložky s dobrými mravmi (IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011) a dal do pozornosti nedodržanie písomnej formy rozhodcovskej zmluvy. Úprava formy rozhodcovskej zmluvy podľa § 4 zákona o rozhodcovskom konaní je striktná, bez možnosti extenzívneho výkladu. Zo všeobecne formulovaného odkazu o tom, že sa dlžník oboznámil s obsahom zmluvy o úvere a že súhlasí so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru nemožno nijako vyvodiť, že týmto bola prejavovaná nepochybná vôľa účastníkov zmluvy uzavrieť rozhodcovskú zmluvu a podrobiť sa prípadnému rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská doložka ako neprijateľná zmluvná podmienka mala za následok nulitný rozhodcovský rozsudok, ktorý nemožno vykonať. Zo spisu je zrejmé, že pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Z uvedeného vyplýva, že ak bola exekúcia nesprávne nariadená, musí byť v ktoromkoľvek štádiu aj bez návrhu zastavená. Odvolací súd preto uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O. s. p.).

V odôvodnení rozhodnutia s prihliadnutím na návrh na prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písm. c) O. s. p. a čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ odvolací súd uviedol, že je vecou výlučne vnútroštátneho súdu posúdiť, či je v danej veci dôvod na prerušenie konania a podanie prejudiciálnej otázky. Účastník môže také prerušenie navrhnúť, ale súd nie je povinný návrhu vyhovieť. Tento procesný postup závisí výlučne od úvahy súdu, či požiada Súdny dvor EÚ o vyriešenie predbežnej otázky, a preto nemôže byť automaticky vyvolaný podnetom, či návrhom účastníka. V danom prípade mal odvolací súd za to, že nie je namieste podávať prejudiciálne otázky, nakoľko oprávneným nastolená problematika už bola opakovane niekoľkokrát riešená ako vnútroštátnymi súdmi, tak aj európskymi inštitúciami.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku napadol oprávnený dovolaním, v ktorom uviedol, že súdy: 1. rozhodli nad rámec zverenej právomoci (§ 237 písm. a/ O. s. p. v znení účinnom do 1. januára 2015, ďalej len „O. s. p.“), 2. v konaní vystupoval účastník, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O. s. p.), 3. konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O. s. p.), 4. sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný § 237 písm. e/ O. s. p.), 5. oprávnenému odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), 6. sa v konaní dopustili inej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), najmä nesprávne zistili skutkový stav a nevykonali náležité dokazovanie, 7. napadnuté rozhodnutie založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Dovolateľ žiadal napadnuté uznesenia súdov nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie prvostupňovému súdu; zároveň žiadal dovolacie konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243c O. s. p. a Súdnemu dvoru EÚ predložiť prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikoval v podanom dovolaní.

Povinná sa k dovolaniu oprávneného nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania v zmysle § 240 ods. 1 O. s. p. skúmal najskôr, či je dôvodný návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a dospel k záveru, že takýto návrh nie je dôvodný.

Oprávnený v podanom dovolaní navrhol, aby dovolací súd konanie prerušil podľa § 109 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243c O. s. p. a požiadal Súdny dvor Európskej únie na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie o výklad písm. q/ ods. 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS a čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ a predložil oprávneným navrhované prejudiciálne otázky.

V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že konanie pred Súdnym dvorom EÚ o predbežnej otázke má povahu osobitného nesporného a medzitýmneho konania, v ktorom Súdny dvor EÚ má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Európskej únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady

Európskeho spoločenstva. Toto konanie je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože Súdny dvor EÚ v ňom vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.

Ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ukladá povinnosť súdu prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru (rozhodol), že požiada Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o predbežnej otázke, pretože je potrebné podať výklad komunitárneho práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie v danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdnemu dvoru EÚ na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť nemá ani vtedy, keď prípadne v určitej veci aplikuje ustanovenia zákona platného v Slovenskej republike, do ktorého bol prenesený obsah právnych noriem Európskej únie. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva, prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá v takom prípade ani procesné vady konania v zmysle § 237 písm. f/, resp. písm. g/ O. s. p.

Výriešenie právnych otázok nastolených dovolateľom v tomto konaní patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu bez potreby prejudiciálneho rozhodnutia Súdneho dvora EÚ. Nie sú interpretované právne normy komunitárneho práva, ktorých výkladu sa dovolateľ domáhal. Podľa názoru dovolacieho súdu nie je otázka výkladu komunitárneho práva pre riešenie daného prípadu rozhodujúca, preto návrh na prerušenie konania zamietol.

V ďalšom dovolací súd bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či oprávneným podaním dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Podľa § 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p. dovolanie v znení účinnom do 31. 12. 2014 je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý je prípustný len proti zákonom výslovne určeným právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu.

V predmetnej veci odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, nejde ani o uznesenie uvedené v § 239 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.. Rovnako na danú vec nemožno aplikovať ani prípady upravené v § 239 ods. 1 O. s. p. Vzhľadom na uvedené, prípustnosť dovolania v zmysle § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nie je proti napadnutému uzneseniu daná.

V zmysle § 242 ods. 1 O. s. p. /druhá veta/ je dovolací súd povinný prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p.. Iba v prípade, že by rozhodnutie odvolacieho súdu alebo predchádzajúce konanie vykazovalo procesnú vadu uvedenú v ust. § 237 O. s. p. v znení účinnom do 31. 12. 2014 by bolo dovolanie prípustné. Dovolací súd sa neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné i podľa § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z uvedených procesných vád (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka,

prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. c/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ vo svojom dovolaní namietal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 písm. a/, b, d/, e/, f/ O. s. p., ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky najskôr osobitne zameral, či oprávnenému bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p., tak ako to tvrdí vo svojom dovolaní.

Vadou konania, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., je taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Napríklad môže ísť o právo podať, predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide tak aj vtedy, ak súd nerozhodol o procesnom návrhu účastníka konania.

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že oprávnený vo svojom odvolaní (č. l. 36 spisu), podanom proti uzneseniu súdu prvého stupňa navrhol, aby súd postupom podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. konanie prerušil a podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade ustanovenia § 44 ods. 2 /prvá a druhá veta/ Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 /prvá veta/ Ústavy Slovenskej republiky pre rozpor s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok. V tejto súvislosti oprávnený uviedol, že pre exekučný súd by malo byť otáznе aj to, či je v súlade s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok možné opakované uskutočnenie revízneho postupu podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, a to bez akejkoľvek časovej limitácie.

Z obsahu spisu dovolací súd tiež zistil, že odvolací súd o tomto procesnom návrhu oprávneného na prerušenie konania nerozhodol a v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré sa s uvedeným návrhom na prerušenie konania nezaoberal. Uvedeným postupom tak odvolací súd odňal oprávnenému možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

Zistená vada konania, súčasne zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Táto procesná vada je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie postihnuté takouto procesnou vadou nie je možné považovať za správne.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku zrušil podľa § 243b ods. 2 O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odvolací súd posúdi návrh oprávneného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a rozhodne o ňom.

Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu, v napadnutej časti Najvyšší súd Slovenskej republiky sa ďalšími námietkami oprávneného uvedenými v dovolaní nezaoberal.

V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania v zmysle § 243d ods. 1 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.